

ПРОТОКОЛ

№ 205

София, 28.06.2023 година

Днес, 28.06.2023 г. от 10:00 ч. се проведе открито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев и Юлиан Митев – за главен секретар, съгласно Заповед № 607/19.06.2023 г. (без право на глас).

На заседанието присъстваха М. Димитров – директор на дирекция „Природен газ“ и Р. Тахир – началник на отдел „Цени, лицензии и пазари – природен газ“.

Откритото заседание се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри заседанието и констатира, че не са налице правни пречки за провеждането му.

Комисията за енергийно и водно регулиране е поканила като страна по преписката лицата, представляващи „Булгаргаз“ ЕАД, за присъствено участие в откритото заседание.

„Булгаргаз“ ЕАД е уведомено за провеждане на заседанието с писмо на КЕВР с изх. № Е-15-20-21/21.06.2023 г.

Заявили участие в откритото заседание са:

- г-жа Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-н Веселин Синабов – директор на дирекция „Търговия с природен газ“ - „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-жа Людмила Витанова – ръководител на отдел „Цени, пазарни анализи и ценообразуване“ в „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-жа Мария Захариева – директор на дирекция „Връзки с обществеността“ -

„Булгаргаз“ ЕАД.

На откритото заседание беше разгледан доклад с вх. № Е-ДК-755 от 16.06.2023 г. относно заявление от „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-21#1 от 12.06.2023 г. за утвърждаване на цена за месец юли 2023 г., по която общественият доставчик да продава природен газ на крайните снабдителите на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Докладът, изготвен от работна група в състав: Милен Димитров, Елена Маринова, Ремзия Тахир, Грета Дечева, Хриси Йорданова, Михаела Андреева, Александра Димитрова, Любослава Джоргова, Рада Башлиева, е приет с решение на КЕВР на закрито заседание по т. 1 от Протокол № 195/21.06.2023 г. и публикуван на интернет страницата на Комисията.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

В съответствие с процедурата за провеждане на откритите заседания, „Булгаргаз“ ЕАД ни е информирало, че в заседанието от страна на заявителя ще вземат участие: г-жа Деница Златева - изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД, г-н Веселин Синабов - директор на дирекция в „Булгаргаз“ ЕАД, г-жа Людмила Витанова – ръководител на отдел „Цени, пазарни анализи и ценообразуване“ в „Булгаргаз“ ЕАД и г-жа Мария Захариева - директор на дирекция „Връзки с обществеността“ в „Булгаргаз“ ЕАД. Обръщам се веднага към г-жа Златева. Моля, г-жо Златева, в качеството Ви на изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД, който е заявител, по който Комисията е изготвила доклад, да ни съобщите Вашето становище по изготвения доклад.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Добър ден и от мен, г-н Председател, господа комисари, колеги от работната група, ние получихме своевременно изготвения от работната група доклад по внесеното от „Булгаргаз“ ЕАД заявление. Прегледахме доклада. Нямаме възражения по констатациите на работната група по предоставения доклад.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви много, г-жо Златева! Колеги от работната група, изключая актуализацията, която ще постъпи на 01 юли до 09:30 часа от дружеството заявител, искам да запитам: има ли нови данни, факти и обстоятелства, които извън това трябва да отчетем до края на процедурата за издаване на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране? Слушаме Ви!

М. Димитров – директор на дирекция „Природен газ“:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаема г-жо Златева, на работната група не са й известни нови факти, за които да Ви информираме, спрямо тези, които Ви представихме в доклада на работната група. Очакваме актуалните данни на 01 юли, които да се вземат предвид при утвърждаване на цената.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

...И ще бъдат отразени. Благодаря Ви, г-н Димитров! Г-жо Златева, към Вас засега няма въпроси от моите колеги, но аз имам един въпрос и той е свързан със следното: в заявлението за м. юли „Булгаргаз“ ЕАД предвижда доставки от двама доставчици. Това е свързано по определен начин и с намаленото количество природен газ, който се ползва през тези месеци. Единият доставчик, това безспорно е азербайджанската компания, чиито цени не зависят от TTF на нидерландската борса, а на

другия доставчик цената е пряко свързана с цената на TTF. Това, което наблюдаваме от датата, на която постъпи Вашето заявление до момента има известно повишаване на тази цена на нидерландската борса. При това положение повече от очевидно е, че по някакъв начин това трябва да бъде отразено, включително с Вашата актуализация, която ще направите на 01 юли. Интересува ме в какъв размер, приблизително, Вие не можете да кажете в момента със сигурност, но приблизително в какъв размер ще бъде тази промяна? Заповядайте!

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Благодаря за въпроса, г-н Председател! Да, прав сте! Наблюдава се ръст на борсовия индекс, ценообразуваният борсов индекс TTF „месец напред“, който „Булгаргаз“ ЕАД използва и при формиране на регулираната цена. Ръстът от датата на подаване на заявлението от 12 юли към днешна дата на борсовия индекс TTF „месец напред“ е над 19%. Регулираната цена, която „Булгаргаз“ ЕАД подаде към 12 юни беше за 58,01 лв., ако днес трябваше да подадем актуализирано заявление, разликата щеше да бъде само с 4%, т.е. при 19% ръст на борсовия индекс, това се изразява в 4% разлика в прогнозната цена. Т.е. от 58,01 (ориентировъчно) между 60,40 лв. - 60,50 лв. Успяхме и с приемания на актуализиране на количествата в заявлението на клиентите, което ще бъде отразено в окончателното заявление, което ще подадем на първи и микса, който имаме между азерския доставчик и доставчикът на база TTF front month да оптимизираме увеличението в цената, не да пренесем цялото увеличение на TTF, а да го сведем само до 4%, което означава, че цената за м. юли спрямо м. юни ще бъде с 8% по-ниска към днешни данни от 65,82 на 60,40 - 60,50 към днешна дата в зависимост от...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

60 лева и 40 – 50 стотинки.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Да, зависи как ще се развива индексът „месец напред“ до 31-ви, но искам да кажа, че индексът „месец напред“...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

До 30-ти, няма предвидени 31 дни.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

До 30 юни, извинявам се. Искам да кажа, че индексът „месец напред“ в случая е по-нисък от индексите „ден напред“ или „в рамките на деня“ на борсата TTF, така че очакваме около 8% намаление на цената за м. юли. Окончателното заявление ще подадем на 01-ви до 09:30 часа, както е указано и в писмото от КЕВР.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Златева! Това, което Вие съобщихте, че промяната в цената на заявената прогнозна цена на природния газ е значително по-ниска отколкото промяната, която е на TTF в тези изминали близо 20 дни от Вашето заявление. Това за сетен път показва полезността на договора, който имаме с Azerbaijan Gaz Supply Company Limited, които служат буквално като котва за цената, тъй като те не зависят от TTF. В същото време над 70% от природния газ за м. юли ще бъде доставен от тях и се вижда как те редуцират тази промяна, която, ако всички доставчици наши бяха свързани с TTF по определен начин щеше да има по-сериозно влияние. Имам още един въпрос и той е по определен начин свързан с доставките до степен, че нормално те се извършват или чрез

терминал Ревитуса на гръцка територия, или чрез някои от терминалите в Турция. По повод на договора с Боташ: неколккратно беше заявено, че в резултат на това таксите, които заплаща допълнително „Булгаргаз“ ЕАД при доставки през турски терминали са близо два пъти по-високи от тези доставки от Ревитуса. Нашите изследвания обаче показват, че разликата между сумите, които се добавят от тези такси (да не ги изброявам), които са за регазификация, за пренос през територията било на Гърция, било на Турция, след това за въвеждане в българската газопреносна система, са много малко, под 1 лв. Искам да Ви запitam, Вие споделяте ли това, което в момента казах, че фактически са почти еднакви тези две добавки върху цената на природния газ?

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Благодаря за въпроса! Нашите не само анализи, а и реалното отчитане на разходите, които имаме при доставка на втечен природен газ, защото извън цената, на която го закупуваме, след като танкерът достигне терминала за втечен природен газ възникват една редица от допълнителни разходи - слот, капацитет за регазификация, капацитет за съхранение... Ако газът се доставя на терминала в Ревитуса имаме и допълнителни разходи за равномерна доставка в рамките на целия календарен месец, тъй като съгласно изискванията на терминала, между 14 и 19 дни, в зависимост от това дали е натоварен или по-слаб сезон, купувачът трябва да пренесе газа от танкера за съхранение, т.е. имаме и разходи за суапиране, за равномерна доставка и капацитета до българската газопренасна мрежа. Таксите, които в момента включваме, като ценообразуващи елементи за количествата, получени на Ревитуса и на терминалите на Боташ в Турция, са идентични, с много малка разлика.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Съпоставими...

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

...Като все пак да не забравяме, че таксата, която плащаме към Боташ за тази услуга, включва и компонентата „гъвкавост“, т.е. ние втечненият природен газ, който доставяме в Турция не сме длъжни в рамките на 30 дни да го вземем, а в зависимост от това какво е потреблението в страната и това, ако сметнем и направим калкулация, защото ние сме правили такива калкулации. Ако трябва да вземем количество природен газ за 30 дни, потреблението спадне и на нас ни трябва примерно, този газ покрива потребление от 60 дни. При други условия, ако го продадем на борсата на цена „ден напред“, борсова цена, която е по-ниска в последните месеци от ценообразуващите елементи, негативният финансов резултат, който бихме реализирали е много по-голям, отколкото разликата в такса „гъвкавост“, която плащаме в момента.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, г-жо Златева! Г-н Александър Йорданов! Заповядайте, г-н Йорданов, имане думата!

Александър Йорданов – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Благодаря Ви, г-н Председател! След ползотворната дискусия, която проведохме, аз искам да отбележа три важни обстоятелства във връзка с доставките, които се реализират чрез „Булгаргаз“ ЕАД за българския пазар. Първото важно обстоятелство е, че българският пазар вече не зависи от един доставчик. Второто важно обстоятелство е, че българският пазар вече не зависи от едно единствено трасе на доставка. Третото важно обстоятелство е, че, в това число и исторически погледнато, българските потребители

получават цена, конкурентна на европейските спот пазари и това е трайна тенденция, която мисля, че не се е обръщала дори и в периодите на пикови цени, а тези три обстоятелства следва да успокоят и участниците на българските пазари. Съответно пазарът на природен газ да се развива. Надявам се „Булгаргаз“ ЕАД да има малко по-експанзивна политика и по отношение на съседните пазари, тъй като има уникалния шанс, освен обществен доставчик за територията на Република България, да се превърне и в един значим търговец в региона въобще.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Йорданов! Г-жа Златева желае да коментира.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Само допълнение на казаното от г-н Йорданов. След като „Булгаргаз“ ЕАД получи регистрацията вече и на гръцката газова борса за последните месец и половина ние се превърнахме в една от компаниите, които равностойно и равномерно реализират излишните количества - както на българската газова борса, така и на гръцката газова борса. Предстоят в процес регистрациите и в другите съседни държави. Другата седмица предстоят, в потвърждение на това, че има различни маршрути на доставка, другата седмица предстоят годишните търгове. Знаете, че от 01 януари трябва да влезе в експлоатация и терминала за втечен природен газ в Александрополис, т.е. вече и оттам ще постъпва газ, живот и здраве, от 01 януари. И трите възможни входа от юг, защото от север е по-трудно, по трите възможни входа от юг: Кулата/Сидирокастро, IGB и през Турция „Булгаргаз“ ЕАД внася природен газ.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Който напълно задоволява потребностите на страната. С това, преди да приключим след тези разисквания, аз също ще кажа, че според мен един от големите прогреси в българската енергетика беше това, което се случи с доставките на природен газ. Както каза г-н Йорданов, диверсификация на маршрути, диверсификация и на доставчици, което е един сериозен успех, особено на фона на притесненията, които имаше българското общество само преди една година, дали ще може България да се справи с това предизвикателство, което възникна в резултат на войната в Украйна. Преди да закрия заседанието: първо, към „Булгаргаз“ ЕАД ние сме отправили нарочно писмо, че до 09:30 часа на 01 юли, очакваме актуализираните данни, които да ни позволят да вземем решение в същия ден и именно по повод на това, че ще вземем решение в същия ден, насрочвам закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране за 01 юли 2023 г. от 15:00 часа. Благодаря на представителите на „Булгаргаз“ ЕАД! Успешен ден от мен и от името на Комисията!

Комисията прецени, че обстоятелствата по образуваното производство са изяснени пълно и всестранно, и на основание чл. 47, ал. 1 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация

РЕШИ:

Насрочва закрито заседание на 01.07.2023 г. за приемане на решение относно заявление от „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-21#1 от 12.06.2023 г. за утвърждаване на цена за месец юли 2023 г., по която общественият доставчик да продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Приложение:

1. Уведомително писмо на КЕВР с изх. № Е-15-20-21/21.06.2023 г. до „Булгаргаз“ ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
А. Йорданов

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

.....
Б. Голубарев

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

ЮЛИЯН МИТЕВ

(Съгласно Заповед № 607/19.06.2023 г.)

Протоколирал:

И. Зашева - главен експерт